

Lunds Universitet, Ekonomihögskolan

Kandidatuppsats HT2010 – NEKK01

Kandidatkurs Nationalekonomi

Etnisk Fraktionalisering och Ekonomisk Tillväxt

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Uppsatsförfattare: Oscar Alexandris

Handledare: Andreas Bergh & Therese Nilsson

Sammanfattning

Denna uppsats kartlägger sambanden mellan etnisk fraktionisering och ekonomisk tillväxt, genom att studera den etniska fraktioniseringens påverkan på de offentliga institutionernas kvalitet, vilket påverkar den ekonomiska tillväxten. Sambanden undersöks på ett teoretiskt plan, och efter ett teoretiskt resonemang testas, med kvantitativa tester, om den negativa effekten av etnisk fraktionisering på tillväxt kan minskas eller kompenseras för med nationell samhörighet. Inga samband påträffas mellan graden av nationalism och etnisk fraktionisering eller kvaliteten på institutionerna.

Nyckelord: ekonomisk tillväxt, etnisk fraktionisering, nationalism.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1 Introduktion	4
1.2 Ekonomisk Bakgrund	5
1.3 Bakgrundshistoria.....	6
1.4 Syfte/frågeställning	7
1.4.1 Avgränsning.....	8
2. Teori	8
2.1 Gränsdragning.....	8
2.2 Etnisk Fraktionalisering	10
2.3 Statens roll för ekonomisk tillväxt.....	13
2.4 Fraktionaliseringens inverkan på statens roll.....	14
2.4.1 Etnisk politik	15
2.4.2 Den etniska fraktionaliseringens inverkan på bildandet av offentliga institutioner och offentligt producerade varor och tjänster	16
2.4.3 Korruption	17
2.5 Nationsbyggande.....	18
3. Resultat	21
4. Analys	31
4.1 Slutdiskussion och slutsats	32
5. Appendix	35
6. Källförteckning	37

1. Inledning

1.1 Introduktion

Ekonomisk tillväxt är inte något som bara händer av sig självt, utan en medvetet planerad politiskt administrerad process som strävar efter att öka landets välbefinnande. Att försöka förbättra den ekonomiska situationen för sitt land kan anses som självklart eftersträvansvärt, och något varje lands ledare förutsätts vilja jobba för.

Femtio av världens länder är idag klassade som utvecklingsländer, eller, mer vardagligt, u-länder. Dessa är de fattigaste länderna i världen. Varför är dessa länder fattigare än andra, och varför har ledarna misslyckats med att ekonomiskt utveckla länderna? Vad kan göras för att förbättra deras situation? Detta är ett väl omskrivet ämne och jag ämnar här presentera ännu en vinkel av ämnet.

Det finns många olika sätt att definiera begreppet u-land på, och de flesta inkluderar kännetecknen såsom utbredd fattigdom, låg utbildningsnivå, hög spädbarnsdödlighet och låg medellivslängd. Enligt den definition Förenta Nationerna använder sig av finns det idag 50 länder som klassas som Least Developed Country, eller LDC, i världen. Definitionen mäter inkomst, humankapital och ekonomins sårbarhet och möjlighet att stå på egna ben. Som följd av brister på alla dessa områden har LDC-länderna också ofta problem med hög grad av korruption, undermålig sjukvård och bristfälliga sanitära förhållanden såsom rent vatten (UN-OHRLS). Av dessa 50 länder återfinns 34 i Afrika söder om Sahara.

Detta väcker hos mig frågor kring Afrika, vad som är unikt och gemensamt för alla dessa länder och vad som orsakar fattigdom i dem. Ett utmärkande drag för alla de afrikanska länderna söder om Sahara är de ofta onaturligt raka gränserna mellan länderna. Dessa gränser, dragna av europeiska koloniserare, skapar en situation med många olika etniciteter i varje land, och den etniska splittringen i de afrikanska länderna är mycket hög. Detta innebar fördelar för koloniserarna då ländernas befolkningar på grund av konflikter mellan folkgrupperna inte kunde enas mot sin förtryckare. Jag är intresserad av att utreda vilken effekt detta idag har på de afrikanska länderna och deras möjligheter till ekonomisk tillväxt.

Figur 1: de blåmarkerade länderna klassas som Least Developed Country av FN.

1.2 Ekonomisk Bakgrund

Många av de afrikanska länderna söder om Sahara¹ spåddes under 1960-talet en ljus ekonomisk framtid. Under första halvan av 1900-talet växte många afrikanska länders BNP per capita betydligt snabbare än för många länder i Asien, och 1950 hade Afrikas ekonomier passerat Asiens räknat i BNP per capita. Ekonomen Stephen Enke listade på 1960-talet sju länder i Afrika vilka hade god potential att nå en sju procentig tillväxttakt i boken *Economics for Development*, (Enke, 1963, sid 378) och Världsbankens chefsekonom Andrew Kamarck betraktade Afrikas tillväxtpotential som större än östasiens (Kamarck, 1967, sid 212). Mellan 1960 och 1973 var den ekonomiska tillväxten i Afrika än högre, och denna period kännetecknades även av många afrikanska länders självständighet från sina europeiska kolonialmakter. Framtiden såg ljus ut för de flesta afrikanska länder.

¹ I uppsatsens fortsättning kommer jag förkorta Afrika söder om Sahara genom att bara skriva Afrika.

Denna ekonomiska utveckling avstannade dock under 1970-talet och förutsägelseerna för Afrikas ekonomiska utveckling blev aldrig infriade (Easterly, Levine, 1997). Den ekonomiska situationen i Afrika blev istället den motsatta: i genomsnitt ökade BNP per capita inte alls under perioden 1965-1990 och många länder har rentav lidit av negativ tillväxt sedan 1960. De sju länder som världsbanken förutspådde skulle ha sju procentig tillväxt eller högre var alla bland de länder som hade negativ tillväxt under denna tidsperiod (ibid.). Denna ekonomiska katastrof innebar stor fattigdom och låg levnadsstandard för befolkningen. Exempelvis hade en afrikansk mamma endast en 30-procentig chans att alla hennes barn skulle överleva sin femte födelsedag år 1997. Genomsnittlig medellivslängd för en person född 1980 var då 48 år (ibid.).

Situationen kan utan överdrift betraktas som tragisk, och det råder ingen tvekan om att Afrika idag befinner sig i en ekonomiskt och levnadsstandardsmässigt dålig situation.

1.3 Bakgrundshistoria

Det är självklart inte rättvist att påstå att alla afrikanska länders historia och bakgrund ser likadan ut, även om de har mycket gemensamt, och för enkelhetens skull kommer jag nedan att göra en generalisering av huvuddragen i de afrikanska ländernas historia vilka på olika sätt utgör de bakomliggande orsakerna till situation av idag.

Alla länder på den afrikanska kontinenten har, vid någon tidpunkt varit koloniserade av något land i Europa, undantaget Etiopien. Då de olika koloniserarna även hade en del konflikter emellan sig, valde man ofta att efter förhandlingar och strider bestämma länders gränser med linjal på en karta och på så vis dela upp kontinenten mellan sig (Englebort, Tarango, Carter, 2002). Koloniseringen innebar att stora mängder människor exporterades ut ur Afrika i form av slavar, och de afrikanska länderna hade också en mycket ensidig och obetald export av naturresurser. Koloniserarna styrde generellt sett länderna med hård hand och utvecklade dem mycket lite (Alam, 2003, sid 124).

Efter att många av de afrikanska länderna blev självständiga på 1960- och 1970-talen har de varit väldigt instabila både politiskt och ekonomiskt, med inbördeskrig och ekonomiska kriser och humanitära katastrofer som följd. I många av länderna är konflikter mellan olika etniskt, religiöst och geografiskt indelade grupper vanliga. Mot denna historiska bakgrund och nuvarande scenario är det lätt att förstå svårigheten för de afrikanska länderna söder om Sahara att ekonomiskt och levnadsstandardsmässigt utvecklas (Alam, 2003, sid 234-238).

Bakgrundshistorien är dock, vilket är viktigt att poängtera, inte den enda anledningen till dagens situation. Andra länder i världen (exempelvis Brasilien och Bolivia) har varit fattiga och exploaterade liksom de afrikanska, men har lyckats ta sig ur sin akuta fattigdom. Situationen har väckt intresse inom ett flertal olika vetenskaper om hur Afrika ska ta sig ur sin fattigdom.

1.4 Syfte/frågeställning

Det har skrivits många hyllmeter med böcker om hur ekonomisk utveckling ska ske på det mest effektiva sättet, och teorierna har över tid varit fokuserade på olika faktorer vilka skulle vara de viktigaste för ett lands ekonomiska utveckling (se exempelvis Collier, Gunning 1999, La Porta, Lopez-de-Silanes, Shleifer, Vishny 1999, Soludo, 1993, Wheeler, 1984, Ndulu, 1991, Pack, 1993 för att nämna ett fåtal). Faktum kvarstår dock efter flera år av forskning och åtskilliga testade metoder: många länder är fortfarande mycket fattiga i Afrika söder om Sahara. Vanliga anledningar till detta brukar sägas vara allt från låg utbildningsnivå till politisk instabilitet, dålig infrastruktur och inkompetenta politiker. Det är troligt att det är en kombination av olika faktorer som är problemet, och varje land är unikt även om det ofta finns några gemensamma faktorer. Detta väcker frågan: Finns det någon gemensam bakomliggande orsak eller mekanism bakom alla föreslagna anledningar till alla ovan nämnda misslyckanden?

Något som är utmärkande för de afrikanska länderna söder om Sahara är den höga graden av etnisk splittring. I länderna finns många olika folkgrupper, vilket ofta leder till olika typer av konflikter på flera plan (Alesina, Devleeschauwer, Easterly, Kurlat, Wacziarg, 2003). Effekterna och följderna av detta i sammanhanget unika särdrag kan därför vara intressanta att studera.

Min frågeställning i denna uppsats kommer därför lyda: Hur påverkar den höga graden av etnisk fraktionisering den ekonomiska tillväxten i länderna söder om Sahara i Afrika, och vad kan göras åt de eventuella problem detta innebär?

Jag ämnar alltså i denna uppsats studera potentiella och eventuella följder av den höga graden av etnisk faktionalisering i länderna i Afrika. Jag kommer att studera de mekanismer och samband som har påverkan på den ekonomiska tillväxten i länderna, direkt och indirekt. Dessa mekanismer och orsakssamband berör på olika sätt kvaliteten på de offentliga institutionerna, och dessa institutioner påverkar i sin tur den ekonomiska tillväxten. Jag ska nedan redogöra för hur dessa samband teoretiskt kan tänkas fungera och vilka mekanismer som skapar dessa samband. Jag ska även resonera kring hur de negativa effekterna kan mildras eller förebyggas, och kommer testa detta med kvantitativa tester i form av OLS-regressioner.

1.4.1 Avgränsning

Denna uppsats kommer att behandla Afrika, närmare bestämt Afrika söder om Sahara. Detta då de nordafrikanska länderna (Algeriet, Egypten, Libyen, Marocko, Tunisien och Mauretanien) här betraktas som en del av en annan ekonomisk region, Mellanöstern, vilken har skilda ekonomiska karakteristika och därför inte interagerar i särskilt stor utsträckning med länderna söder om den avgränsande Saharaöknen. Jag har vidare gjort denna, inom ämnet konventionella, begränsning då länderna söder om Sahara har en intressant och särpräglad unik ekonomisk situation i världen. Jag kommer i denna uppsats inte behandla ämnet demokrati och dess påverkan på ekonomisk tillväxt, jag kommer inte heller ta någon större hänsyn till vilket land som koloniserat de olika afrikanska länderna. Detta för att i någon mån avgränsa uppsatsen ämnesmässigt. Med Afrika söder om Sahara åsyftas i uppsatsen de länder som finns på den afrikanska kontinenten och en annan geografisk avgränsning är att önationerna utelämnats. Detta med undantag av Madagaskar då ön är så pass stort att det uppvisar liknande karakteristika som länderna på fastlandet, vilket de andra önationerna inte gör.

2. Teori

2.1 Gränsdragning

En gräns mellan två länder går sällan eller aldrig på ett slumpmässigt valt ställe. Gränser är viktiga avskiljare och förenare av länder, och exakt var en gräns är dragen kan innebära otroligt mycket för ett land. När de europeiska länderna koloniserade Afrika, drogs gränser med vad en snabb blick på en karta ser ut som godtycklighet. Det finns andra än enbart geografiska aspekter att ta hänsyn till när en gräns ska dras, och de problem de europeiska kolonialherrarnas gränser orsakade för ländernas befolkningar innebar vid den tidpunkt då de drogs stora fördelar för kolonialherrarna (Englebert, Tarango, Carter, 2002).

Gränserna dragna i Afrika skapade fördelar och problem på flera olika sätt, effekterna av vilka märks än idag. Exempelvis gavs land till en specifik folkgrupp, även om en annan folkgrupp redan fanns i just det området. Gränser drogs också så att etniskt, religiöst och språkligt definierade folkgrupper hamnade i olika länder, vilket betydligt försvårade ambitionerna att skapa ett eget land för dessa grupper. Olika folkgrupper som krävde självständighet hamnade ofta i samma land, vilket också orsakade konflikter. Även om inga större konflikter mellan olika etniska grupper fanns i ett område, bestod det ofta av olika släkter, klaner och byar, som inte hade någon stark kollektiv identitet. Detta innebar att kolonisatorerna hade lättare att försvara

sig mot eventuella upprorsmakare bland lokalbefolkningen, då dessa ofta var oorganiserade. De många etniciteterna hade på grund av den geografiska indelningen konflikter emellan varandra, vilket gjorde att man inte kunde enas och slåss för en gemensam självständighet från sin kolonisatör (Alesina, Spolaore, 2003). Detta var en taktik som möjliggjorde relativt oproblematisk kolonisation av Afrika för de europeiska länderna, men även en metod som idag på många sätt har samma effekt som den hade när gränserna en gång drogs. Vid sin självständighet valde alla afrikanska länder, med undantag av Marocko och Somalia, att behålla de koloniala gränserna (Englebert, Tarango, Carter, 2002).

Det råder i stort konsensus bland forskare inom ämnet kring att de avgränsningar som skapar de afrikanska länderna inte är naturliga gränser som delar landyta efter religion, språk eller etnicitet, utan är ett resultat av kolonialmakternas uppgörelser (detta diskuteras av bland annat Barbour, 1961, Ajala, 1983, Touval, 1985, Brownlie, 1979, Davidson, 1992). En undersökning visar att så mycket som 44% av alla gränser mellan länder i Afrika är raka linjer, och 80% av gränserna är dragna längs longitud- och latitud-linjer, vilket får anses som högst onaturliga gränsdragningar (ibid.). Att dra gränser för att dela in länder är i stort ett kulturellt och politiskt koncept importerat från Europa. Även om definierade stater inte fanns inte på samma sätt i det pre-koloniala Afrika (ibid.), är det rimligt att anta att det även innan den europeiska koloniseringen av Afrika fanns motsättningar och konflikter mellan folkgrupper. Trots det är det troligt att utan kolonisatörernas inblandning skulle dessa folkgrupper haft större möjlighet att istället organisera sina länder efter någon form av identitet eller av geografiska aspekter vilket skulle skapa naturligare gränser och innebära färre konflikter (ibid.).

Som tidigare nämnt och som kommer diskuteras mer nedan, anser många forskare att gränsdragningarna och den höga graden av etnisk splittring fortsätter att skapa problem för de afrikanska länderna idag. Det finns en debatt huruvida denna gränsdragning alls är ett problem för de afrikanska länderna, vissa talar om dessa gränsdragningar som möjligheter för länderna och om gränsdragningarna som en tillgång för ländernas konsolidering och att de satta gränserna innebär färre gränskonflikter idag än vad som skulle kunnat uppstå om länderna idag själva skulle komma överens om sina gränser (Englebert, Tarango, Carter, 2002). Andra forskare menar att även om gränserna inte är naturliga med hänsyn till geografi och etnicitet, skulle kostnaden av att dra om dessa överstiga fördelarna (Barbour 1961). Att helt enkelt dra nya gränser för att minska risken för konflikter är alltså praktiskt mycket svårt (Englebert, Tarango, Carter, 2002). Ländernas gränser och det lämpligaste sättet att dela in dem på kan diskuteras, men det viktiga för denna uppsats är det resultat av de gränsdragningar som faktiskt gäller idag: nämligen den höga graden av etnisk fraktionisering och vad den innebär för länderna.

Även om dessa teorier om gränsernas rent geografiska aspekter är värda att ha i beaktning, är det ur ett ekonomiskt perspektiv av flera forskare bevisat att en hög grad av etnisk splittring är negativ för den ekonomiska tillväxten i fattiga länder (Alesina, Baqir, Easterly, 1999, Alesina, La Ferrara, 2005, Alesina, Devleeschauwer, Easterly, Kurlat, Shleifer, Wacziarg, 2003).

Gemensamt för denna forskning är att det medges att situationen så som den ser ut idag inte är optimal. Dagens ekonomiska och humanitära situation i Afrika har gett forskningen kring gränser och deras påverkan på länderna mer uppmärksamhet. För ytterligare diskussion angående gränser och länders storlek och den balans mellan stordriftsfördelar i en stor befolkning och fördelar i en liten befolkning med homogena preferenser, rekommenderas Alesina och Spolaore's bok "The size of nations" (Alesina, Spolaore, 2003).

Gränsdragningen har även inneburit att 15 av länderna söder om Sahara inte har någon kust, då länderna delats efter administrativa riktlinjer. Att vara utan kust har en stark negativ effekt för ett lands ekonomi då det blir svårare att exportera och importera till konkurrenskraftiga priser (UNECA, 2010).

Debatten kring gränsernas inverkan har i modern tid inte bara handlat om konflikter mellan olika etniska grupper i samma land, utan också om de internationella konflikter som uppstår på grund av dessa gränsdragningar. Landsgränser innebär inte bara geografiskt definierade stater vilka kan ha konflikter mellan varandra, utan också ett geografiskt avgränsat område som bildar ett land i vilket folk måste komma överens.

För att summera konsekvenserna av de befintliga gränsdragningarna är dessa inte naturliga gränser som baserar länder på etnicitet, språk eller religion. Istället har länder nationer med väldigt många olika folkgrupper med avseende på just språk, religion och etnicitet inom samma nation skapats. Dessa länder har av denna anledning fått fler olika etniska grupper i varje land än vad som möjligen hade varit resultatet av en mer naturlig indelning (Englebert, Tarango, Carter, 2002).

2.2 Etnisk Fraktionisering

Graden av fraktionisering i ett land beräknas ofta som sannolikheten att två slumpvis valda personer i ett land tillhör olika folkgrupper eller talar olika språk eller har olika religion. Det teoretiskt sett maximala värdet är alltså 1, och det lägsta 0 (Easterly, Levine, 1997, Alesina, Devleeschauwer, Easterly, Kurlat, Shleifer, Wacziarg, 2003).

Easterly och Levine fann 1997 starka samband mellan hög grad av etnisk fraktionisering och många av de problem som kännetecknar de ekonomiskt misslyckade länderna i Afrika (Easterly, Levine, 1997). Sedan denna rapport har forskningen kring sambanden mellan etnisk fraktionisering och andra variabler blivit mer uppmärksam. Ett ökande antal forskare har skrivit om detta och de flesta pekar på samma resultat, att hög grad av etnisk fraktionisering kan kopplas samman med andra variabler som innebär dålig ekonomisk tillväxt (Alesina, Baqir, Easterly, 1999, Alesina, La Ferrara, 2005, Alesina, Devleeschauwer, Easterly, Kurlat, Shleifer, Wacziarg, 2003).

För att göra dessa undersökningar, måste man som tidigare nämnt på ett kvantitativt sätt mäta hur hög den etniska fraktioniseringen är i respektive land. Jag har därför använt mig av data framtagen 2003, som mäter etnisk, religiös och språklig fraktionisering i alla länder i världen (Alesina, Devleeschauwer, Easterly, Kurlat, Wacziarg, 2003). Dessa folkgrupper kan sedan delas in i etniska, språkliga och religiösa grupper, för att få ett mer rättvisande resultat. Som exempel kan nämnas USA, som är religiöst väldigt splittrat (0,8241), men språkligt väldigt homogent (0,2514), något som illustrerar vikten av att välja rätt mått när man bedömer hur pass splittrat ett land är. För de afrikanska länderna används normalt måttet för etnisk fraktionisering vilket ger den mest rättvisande bilden av situationen. Detta då människor i Afrika identifierar sig med sin etnicitet snarare än sin religion eller sitt språk (Easterly, Levine, 1997). Måttet räknas ut enligt formeln:

$$FRACT_j = 1 - \sum_{i=1}^N s_{ij}^2$$

där s_{ij}^2 är andelen av grupp $i = 1 \dots N$ i landet j , alltså hur stor en etnisk, språklig eller religiös grupp är som en andel av ett lands befolkning.

Genomsnittet för etnisk fraktionisering för alla länder i hela världen är 0,4378. Genomsnittet för länderna i Afrika söder om Sahara är 0,6963, vilket är att betrakta som högt i sammanhanget. Som en jämförelse kan nämnas att Sveriges grad av fraktionisering är 0,23 om man tittar på religiös splittring, vilket ger det högsta resultatet för Sverige om man jämför religiös, etnisk och språklig splittring, vilket är att betrakta som homogent. Afrika är något av ett extremfall: genomsnittet för både etnisk, religiös och språklig fraktionisering är högre än i övriga världsdelar. Världens tretton mest etniskt splittrade länder återfinns i Afrika, världens arton mest språkligt splittrade länder återfinns även de i Afrika. Antalet folkgrupper per land är också som högst i Afrika, i genomsnitt 7,61 folkgrupper per land. Den etniska fraktioniseringen är en svärpåverkad faktor, de enda sätten att faktiskt minska den etniska

splittringen är genom folkförflyttning eller folkmord, två varken önskvärda eller realistiska alternativ (Alesina, Devleeschauwer, Easterly, Kurlat, Wacziarg, 2003).

Nedan följer en tabell över den etniska fraktionaliseringen i länderna söder om Sahara. För att ha något som referenspunkt finns även Sverige, USA, Schweiz och Tyskland med som exempel:

Land	Ethnicity	Land	Ethnicity
Angola	0,7867	Lesotho	0,255
Benin	0,7872	Liberia	0,9084
Botswana	0,4102	Madagaskar	0,8791
Burkina Faso	0,7377	Malawi	0,6744
Burundi	0,2951	Mali	0,6906
Kamerun	0,8635	Mozambique	0,6932
Centralafrikanska Republiken	0,8295	Namibia	0,6329
Chad	0,862	Niger	0,6518
Demokratiska Republiken Kongo	0,8747	Nigeria	0,8505
Congo	0,8747	Rwanda	0,3238
Elfenbenskusten	0,8204	Senegal	0,6939
Djibouti	0,7962	Sierra Leone	0,8191
Ekvatorial	0,3467	Somalia	0,8117
Eritrea	0,6524	Sydafrika	0,7517
Etiopien	0,7235	Sudan	0,7147
Gabon	0,769	Swaziland	0,0582
Gambia	0,7864	Tanzania	0,7353
Ghana	0,6733	Togo	0,7099
Guinea	0,7389	Uganda	0,9302
Guinea-Bissau	0,8082	Zambia	0,7808
Kenya	0,8588	Zimbabwe	0,3874
Sverige	0,0600	Tyskland	0,1682
USA	0,4901	Switzerland	0,5314

Tabell 1: Graden av Etnisk fraktionalisering i de afrikanska länderna. Datan hämtas från en forskningsrapport av Alesina, Devleeschauwer, Easterly Kurlat och Wacziarg (ibid.).

Som synes har de flesta länder mycket höga värden, vilket alltså i till exempel Liberias fall innebär att om man tar två slumpvis valda personer i Liberia, är chansen 0,9084, ungefär 91%, att dessa två personer tillhör olika etniska grupper. Värt att notera är Swaziland som är ett

mycket litet kungadöme som består av i princip endast en folkgrupp. Även Ekvatorialguinea, Lesotho och Burundi är båda till ytan och sett till befolkningsmängd små länder, och har därför en låg grad av fraktionisering. Efter ett mycket tragiskt inbördeskrig med etniska motiv och stora förflyttningar av människor är också Rwanda idag ett av Afrikas mer homogena länder.

Jag syftar att studera denna variabel närmare, och undersöka och redogöra för vilka mekanismer en hög grad av etnisk fraktionisering skulle kunna leda till. Jag ämnar redogöra för vilken roll denna faktor spelar i den ekonomiska och humanitära katastrof som uppstått i Afrika. Jag kommer att göra detta på ett mer teoretiskt plan, för att använda de tidigare nämnda kvantitativa undersökningarna (Easterly, Levine, 1997, Alesina, Devleeschauwer, Easterly, Kurlat, Wacziarg, 2003) som bevis för mitt teoretiska resonemang.

2.3 Statens roll för ekonomisk tillväxt

Många av de indikatorer som vanligen används för att avgöra om ett land rent strukturellt är underutvecklat, såsom låg utbildningsnivå, hög grad av korruption, svaga juridiska äganderätter etc. har som gemensam nämnare att de normalt organiseras och administreras av staten i respektive land. Det är därför rimligt att gå tillbaka till problemets rot och därmed försöka redogöra för statens roll i detta misslyckande, samt hur en hög grad av etnisk fraktionisering påverkar statens förmåga att effektivt sköta de uppgifter den blir ålagd.

Staten spelar en stor roll i utvecklingsprocessen av ett land; som tidigare nämnt är ekonomisk utveckling inte något som händer av sig självt utan en styrd process som i de flesta fall administreras av staten. En välfungerande stat och dess institutioner är mycket viktiga för att ge goda förutsättningar för ekonomisk tillväxt. Det har länge rått mer eller mindre konsensus om detta, och många forskare argumenterar för att just en välfungerande stat och välskötta offentliga institutioner är nyckeln till ekonomisk tillväxt i utvecklingsländer. Detta då staten organiserar bland annat utbildning, vilket skapar viktigt humankapital hos befolkningen. Staten organiserar också sjukvård som är viktig både för välståndet och för ekonomin då en frisk befolkning arbetar bättre än en sjuk. Även infrastruktur såsom vägar och järnvägar organiseras normalt av staten som underlättar kommunikation och transport, vilket är viktigt för ekonomisk tillväxt (Alesina, La Ferrara, 2005).

Ett fungerande och förutsägbart rättsväsende är också viktigt för en välfungerande stat, och inte minst principen om äganderätter. Att en part kan vända sig till en fungerande och icke-korrupt polis eller domstol om ett handelskontrakt bryts skapar en trygghet som gör att fler affärer

genomförs och fler vågar satsa på nya handelspartners. Äganderätten är viktig och innebär att man tydligt delar upp vem som äger vad och ger ägarna laglig rätt till exempelvis sin åkermark eller tomt. Detta ökar incitamenten att investera i och utveckla sina ägor då man vet att man med laglig rätt kan skörda frukterna av sina investeringar utan att riskera att staten rekvirerar dem eller att det kan uppstå tvister. Ett välfungerande rättsystem är också viktigt för att utländska investeringar ska bli aktuella. Utländska investerare är mer benägna att investera i länder med ett stabilt rättsystem eftersom deras investeringar då är säkrare, och för underutvecklade länder som de afrikanska är utländskt kapital ett viktigt tillskott för landet (O'Driscoll, Hoskins, 2003).

På samma sätt som att ett juridiskt ramverk är viktigt, är också en väl fungerande finansiell sektor viktig för ett land. Stabil ekonomisk politik som skapar en god grund för en finansiell sektor är viktig då denna främjar investeringar i nya affärsidéer och projekt. Banker och andra aktörer i en finansiell sektor lånar ut pengar till projekt som anses kunna ge avkastning, och blir på så vis ett slags kontrollorgan för investeringar som är viktigt för ekonomisk tillväxt (Herring, Santomero, 1996).

En välfungerande stat kan också ha en omfördelande roll, och det går att betrakta omfördelning av resurser som ytterligare en offentlig vara som tillhandahålls av staten. Omfördelning av resurser kan se ut på flera sätt, exempelvis insamlande av inkomstskatter och sedan omfördelning av dessa i form av direkta bidrag, men även genom gratis eller subventionerade skolor och andra tjänster som kommer hela befolkningen till godo. Detta innebär att humankapitalet som är viktigt för den ekonomiska tillväxten ökar bland befolkningen (Romer, 1989).

En välfungerande och effektiv stat är således en viktig förutsättning och ett viktigt ramverk för ekonomisk tillväxt. Situationen i de afrikanska länderna är därför problematisk: nivån på staterna och de offentliga institutionerna är mycket låg, och förutsättningarna för ekonomisk tillväxt är därför dåliga. Världsbankens mått Governance score mäter den politiska stabiliteten och avsaknaden av våld och terrorism i ett land. Med politisk stabilitet mäts sannolikheten att en regering blir avsatt med våld, valfusk eller andra okonstitutionella medel, och är därför ett bra mått på en stats kvalitet. Variabeln mäts från -2,5 som är sämst och 2,5 som är bäst (World Bank, 2009). De två variablerna samvarierar också. Goda offentliga institutioner ger en ökad ekonomisk tillväxt, men förhållandet är också det omvända: ökad ekonomisk tillväxt ger bättre offentliga institutioner, varför Afrika sitter fast i ett slags moment 22-situation (La Porta, Lopez-de-Silanes, Shleifer, Vishny 1999).

2.4 Fraktionaliseringens inverkan på statens roll

En hög grad av etnisk fraktionisering har alltså, som tidigare nämnts, negativ inverkan på de offentliga institutionernas kvalitet enligt flera forskare. Det är viktigt att poängtera att vad som diskuteras angående offentliga institutioner berör deras kvalitet, och inte offentliga institutioners kvantitet i ett land.

En hög grad av etnisk fraktionisering påverkar ett land och hur dess offentliga institutioner fungerar på många olika sätt och nedan redogörs för några av de i sammanhanget viktigaste.

2.4.1 Etnisk politik

Det är vanligt att politiska partier i de afrikanska länderna formas efter etnicitet snarare än ideologi: varje folkgrupp har sitt parti. Detta innebär att politikern i fråga som leder partiet endast har ansvar inför sin egen folkgrupp och att den folkgrupp som är störst eller som har bäst förmåga att spela ut de andra folkgrupperna mot varandra oftast tar makten. De afrikanska valen går sällan eller aldrig rätt till, och valfusk är mer regel än undantag (Collier, 2009, sid. 24-36). Resultatet blir att länderna inte styrs av de mest kompetenta politikerna, utan av de som helt enkelt är duktigast på att fuska. Eftersom inga starka och välorganiserade offentliga institutioner som exempelvis kontrollorgan vid val finns, är fuskandet mycket svårt att motverka. Situationen är lik den onda cirkel som beskrivs nedan i avsnitt 2.4.2 (ibid. sid. 55-57).

Just valen är en viktig mekanism som tydliggör problemen med etnisk splittring då det blir mycket påtagligt att olika etniska grupper inom ett land ställs mot varandra på det politiska planet. Själva poängen med valfusk för dem som fuskar är att det inte ska gå att bevisa, något det oftast heller inte gör, även om i princip inga val i afrikanska länder kan betraktas som fria och rättvisa. Detta skapar problem då man får en ledare som ofta ställer upp som kandidat i valet i första hand för att möjligen sko sig själv och sin familj, i andra hand för att göra gott för sin folkgrupp, och först i tredje hand vill göra något bättre för landet. Incitamenten för en politiker i ett mer utvecklat land som Sverige är, för att göra en förenkling, ganska raka. Den politiker som väljs som statsminister har incitament att göra ett bra jobb, alltså förbättra landet, då han i så fall får chansen att bli omvald, vilket innebär ytterligare fyra år av välbetalt och prestigefyllt jobb. Då preferenserna i landet är relativt homogena, tjänar han alltså på att göra situationen bättre för en så stor grupp väljare som möjligt, då chanserna då ökar att bli omvald. I ett afrikanskt land fungerar denna mekanism annorlunda. Då politiker nischar sig utifrån sin etniska tillhörighet istället för sina politiska åsikter, bör i teorin den kandidat som företräder den till antal största folkgruppen vinna valet. Politikern har då endast incitament att göra situationen bättre för den

folkgrupp han eller hon företräder, dels på grund av de löften han eller hon avgivit i samband med sin valkampanj, och dels då sociala och kulturella band tvingar denne att göra så. Det är även det mest rationella, eftersom han eller hon då har störst chans att bli omvald. Det är dock inte alltid fallet att den som representerar den största folkgruppen vinner valet. Som tidigare nämnt pågår mycket fusk, vilket är mycket svårt att stävja och kontrollera, och det behöver inte alltid vara den största folkgruppen som har den största ekonomiska makten, vilket ofta också kan innebära den största politiska makten. Etnisk politik är ett stort problem som gör en ekonomi mycket ineffektiv, vilket exempelvis kan leda till att endast en specifik bransch eller region i ett land gynnas, inte för att den är den mest effektiva eller vinstskapande, utan för att den råkar vara förknippad med den folkgrupp som har makten (Collier, 2009, sid. 51-73)

2.4.2 Den etniska fraktionaliseringens inverkan på bildandet av offentliga institutioner och offentligt producerade varor och tjänster

En av följderna av hög fraktionalisering är att processen att skapa en effektiv stat med välorganiserade och välfungerande offentliga institutioner blir betydligt svårare. Med begreppen stat och offentliga institutioner åsyftas här i princip samma sak fast på olika nivåer i landets styre. Mekanismerna är dock desamma. Ett land med många olika folkgrupper innebär också många olika typer av preferenser och tankesätt, och det blir därför svårare att komma överens om vilka tjänster som ska erbjudas och hur de ska finansieras och organiseras. För att nämna ett exempel kanske en folkgrupp vill ha statligt finansierad sjukvård medan en annan vill ha privat sjukvård, och denna oförmåga att komma överens skapar problem som i ett land med homogena preferenser är teoretiskt betydligt färre (Alesina, Baqir, Easterly, 1999). Detta då de olika folkgrupperna bland annat ofta har olika ekonomisk situation och har därför olika preferenser.

Det går som sagt att betrakta omfördelning av resurser i form av skatter som en offentlig vara. Även skatter blir svårt att komma överens om i ett etniskt splittrat och underutvecklat land. Människor är mindre benägna att betala skatt om man vet att en del av denna skatt går till människor ur andra folkgrupper, vilket orsakar konflikter. Det är också ofta så att en specifik folkgrupp är rikare än en annan, varför denna skulle vara mindre benägen att betala skatt som i större utsträckning skulle gynna den fattigare folkgruppen. En svagt utvecklad stat har låg förmåga att driva in skatter, och i länder med dåligt fungerande stater är också folk ovilligt att betala skatt då man inte får så mycket i gengäld för sina skattepengar då till exempelvis skola och sjukvård är obefintliga eller håller låg kvalitet. Det är alltså inte bara svårt att komma överens om vad pengarna ska investeras i, det är också svårt att överhuvudtaget samla in dem för att finansiera byggnationer, välfärds- och skolsatsningar (ibid.).

Splittringen innebär dessutom att de olika folkgrupperna lever segregerade. Sannolikheten är större att man i större utsträckning gör affärer med folk ur sin egen folkgrupp i ett splittrat land, om det inte finns något fungerande rättssystem som ser till att kontrakt fullföljs (Alesina, La Ferrara, 2005). Detta ökar vidare splittringen i samhället, och man får flera olika samhällen som existerar parallellt med varandra, vilket innebär en ökad polarisering. Alesina visar också att i ett land med hög grad av etnisk splittring där staten har sämre förmåga att erbjuda service i form av exempelvis sjukvård och skola, kommer privata alternativ erbjudas, vilka riskerar att marknadsföra sig eller begränsa sig till en specifik folkgrupp. Detta ökar splittringen och polariseringen i samhället ytterligare. Andra varor som ofta tillhandahålls av staten blir på samma sätt också svåra att komma överens om, till exempel infrastruktur såsom vägar, telefonutbyggnad, sjukvård, skola och så vidare. Detta bidrar än mer till en låg grad av utveckling (Alesina, Baqir, Easterly, 1999).

2.4.3 Korruption

En hög grad av korruption har en negativ inverkan på statens kvalitet och effektivitet, och som tidigare argumenterat är en ineffektiv stat negativt för tillväxten. Korruption skapar en situation där det effektivaste scenariot inte är det som inträffar på grund av att mutor och liknande förvränger den i olika situationer annars naturliga konkurrensen, något som skapar en ineffektivitet som kan vara allvarlig för ett lands ekonomiska tillväxt (Mauro, 1995). Korruption handlar inte bara om mutor i form av pengar utan också om att på grund av olika anledningar ge fördelar till vissa personer eller företag framför andra mot någon form av motprestation. I ett splittrat land är risken också större att en tjänsteman ur en specifik folkgrupp positivt särbehandlar personer ur samma folkgrupp som en själv. Länder med hög etnisk fraktionisering har också en högre grad av korruption än andra länder, både i termer av rena mutor även korruption i form av särbehandling (Mauro, 1995). Om någon till exempel vill starta ett företag eller bygga ut sin fabrik och på vägen måste muta sig förbi flera tjänstemän, blir personer och företag mer averta mot denna typ av investering, och ekonomin förblir stagnerad. Utländska investerare tenderar också att inte investera pengar i ett land med hög korruption, vilket är en ytterligare negativ konsekvens av korruption. Mutorna agerar som en oförutsedd och svårberäknelig skatt på det kapital som investeras, vilket gör både utländska och inhemska investerare mindre benägna till investeringar (ibid.).

Avsnitt 2.4.1 till 2.4.3 beskriver tre av de viktigaste mekanismerna för hur en hög grad av etnisk fraktionisering hämmar byggandet av en stat, vilket i sig påverkar den ekonomiska tillväxten negativt. Det finns fler mekanismer och sätt som en hög grad av etnisk splittring påverkar ett

land på, exempelvis blir inkomstklyftorna höga i dessa länder, vilket till viss del kan förklaras av en hög graden av fraktionisering. Det finns även mekanismer och påverkan på andra plan än det ekonomiska, exempelvis blir det svårt att skapa ett demokratiskt samhälle i ett fattigt land med hög grad av etnisk fraktionisering, men av utrymmes- och områdesbegränsningar beskriver jag endast de tre mekanismerna ovan.

Alberto Alesina och Eliana La Ferrara pekar i en avhandling från 2005 på att om ett land redan har en hög nivå av institutionell kvalitet har en hög grad av etnisk fraktionisering ingen negativ effekt på tillväxten (Alesina, La Ferrara, 2005). En hög grad av etnisk mångfald kan tvärtom innebära ökad produktivitet, dock endast i ekonomiskt väl utvecklade länder. Detta kan förklaras med att väl utvecklade länder i större utsträckning har en mer komplex och differentierad produktion än underutvecklade länder, i vilken en mångfald av etniska bakgrunder och kunskaper kan vara nyttiga tillskott. En annan anledning är att väl utvecklade länder i större utsträckning har väl fungerande institutioner, exempelvis polis och diskrimineringsombudsmän, vilka stävjar och förebygger de konflikter som annars potentiellt hade kunnat uppstå på grund av etnisk splittring (ibid.). Det är viktigt att inte bara se en hög grad av etnisk fraktionisering som en alltid negativ faktor för ett land. Vore det så skulle de flesta europeiska länder ekonomiskt rationellt argumentera för minskad invandring, när etnisk mångfald i själva verket ofta framhålls som en styrka. I Afrikas fall har man hamnat i en ond cirkel: den höga graden av etnisk fraktionisering skapar problem att etablera starka och effektiva offentliga institutioner såsom ett förutsägbart rättsystem, samtidigt som starka och effektiva offentliga institutioner skulle innebära att den höga graden av etnisk fraktionisering skulle vara ett betydligt mindre problem för dessa länder.

2.5 Nationsbyggande

Identitet är viktigt för människan - alla har eller söker en identitet. Identiteten är vad som definierar oss och ofta vad som lägger grunden för vårt förhållande till varandra. Att identifiera sig främst som tillhörande det geografiska område eller den etniska bakgrund man kommer ifrån är inte en självklarhet för många i världens utvecklade länder i väst. I de afrikanska länderna söder om Sahara definierar många sig själva efter sin etniska härkomst. I första hand definierar man sig själv som medlem i den etniska grupp man är född, i andra hand sin släkt eller möjligen sitt yrke, och kanske först i tredje eller fjärde hand som medborgare i det land man lever i. Det här är ganska naturligt i ett land med en svag stat, vem ställer upp för dig om du blir sjuk eller

arbetslös? Då inte staten gör det, blir det naturligt att ens närmaste hjälper till: i första hand familjen och i andra hand andra medlemmar av samma folkgrupp. I fattiga länder med hög grad av etnisk fraktionisering är tilliten lägre mellan människor från olika folkgrupper än inom samma folkgrupp (Collier, 2009, sid. 52-55). Man kan likna förhållandet vid en slags försäkring, att tillhöra och identifiera sig med en folkgrupp innebär att man alltid har en sorts försäkring mot eventuella olyckor. Det är däremot svårt att avsäga sig sin etnicitet och därför sin försäkring.

Att människor definierar sig själva som i första hand medlemmar av en folkgrupp snarare än som medborgare i ett land skapar ett polariserat samhälle vilket i sig inte behöver vara något negativt, så länge man lever sitt liv inom sin egen etniska grupp behöver det inte innebära något problem att definiera sig utefter sin etnicitet. Tyvärr är inte detta verkligheten. I verkligheten samsas många olika folkgrupper i ett och samma land där samarbete är ett måste för att landet ska fungera. Det går, ur ett både historiskt och kulturellt perspektiv, att argumentera för att denna typ av modern stat är en påtvingad import från de europeiska kolonisatörerna, som inte passar de afrikanska länderna särskilt väl (Englebert, Tarango, Carter, 2002). Men även om detta är något påtvingat, är det dagens verklighet i Afrika, och alternativen till detta importerade system av styrelse är i dagsläget få och orealistiska. Det är också, som ovan nämnt, svårt att göra länder mer homogena. De negativa konsekvenserna som uppstår som en följd av etnisk faktionalisering är idag att betrakta som relativt väl forskade kring och sambanden är något de flesta forskare inom området är eniga om. Då problemet är identifierat blir nästa steg att se på en eventuell lösning eller förebyggande åtgärder för att göra länderna i Afrika söder om Sahara, världens fattigaste länder, mindre fattiga.

Som diskuterats ovan är identitet, liksom samhörighet, viktigt för människan. Dessa två grundläggande mänskliga egenskaper utgör på olika sätt grunden till de problem som uppstår på grund av hög etnisk fraktionisering. För att på något sätt kunna lösa eller mildra dessa problem måste dessa grundläggande behov tillgodoses. Att radera den etniska identiteten är varken realistiskt eller enkelt. Att däremot skapa en ny, gemensam identitet för alla folkgrupper att enas runt i ett och samma land är något som fungerat i många andra länder, och skulle kanske kunna vara en lösning också i Afrika.

Idén om en skapad nationalitet och nationsbyggande är inte ny. I Europa tänker vi på våra nationaliteter som naturligt framvuxna ur gemensamma karaktärsdrag och kulturella idéer, det vill säga något som i princip alltid funnits. I verkligheten är även de europeiska ländernas nationella stereotyper och självbilder skapelser från 17- och 1800-talen, den period vi i historien kallar nationalismen. Under denna tid skapade politiska ledare länder genom att ena olika

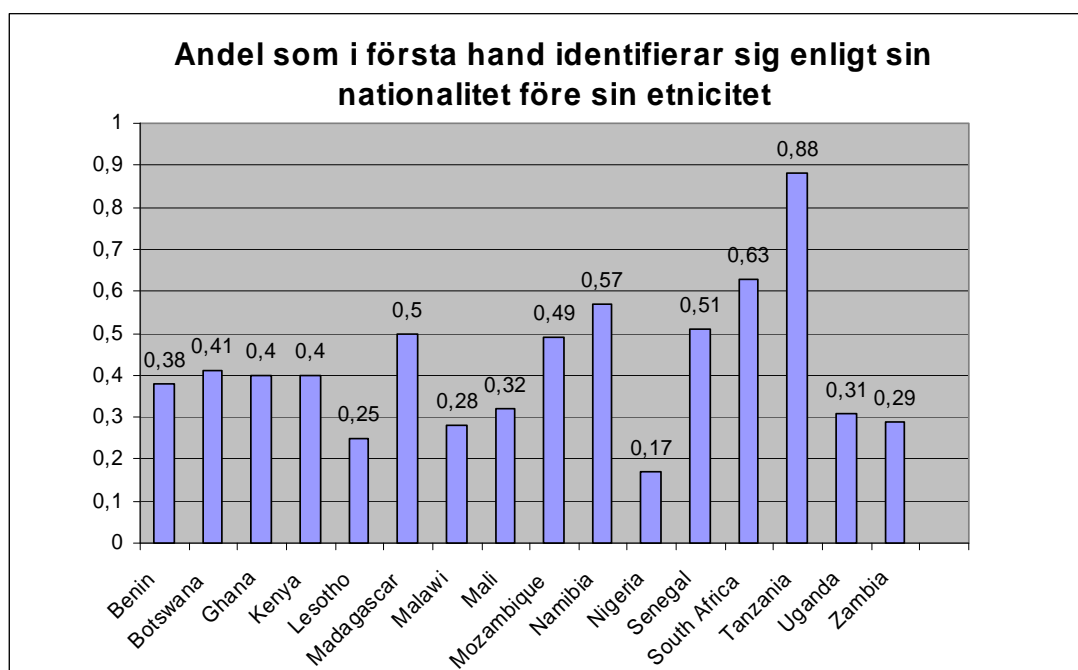
folkgrupper under en och samma tillhörighet. Två av de mest kända exemplen på detta är Tysklands enande under Otto von Bismarck och Italiens grundande som nationalstat, planerad och genomförd av Giuseppe Garibaldi. De flesta länder i Europa bestod, liksom Tyskland och Italien, innan de blev just nationer av olika mindre hertigdömen och liknande som var befolkade av människor med samma etnicitet och språk. För att sedan ena dessa olika folkgrupper under en och samma identitet bedrevs en medveten utbildning och uppfostring; man lärde helt enkelt upp folk att vara medborgare i sitt land. Språk standardiserades och lärdes ut som det enda officiella språket, historieböcker skrevs om för att passa landets profil bättre. Ett i alla nivåer av samhället genomgående projekt för att skapa en gemensam identitet har idag resulterat i det vi identifierar som nationaliteter. Detta projekt som vi idag kallar nationalismen utfördes av flera olika anledningar, bland annat av kulturella skäl men också på grund av hot från andra folkgrupper som gjorde att människor hellre samlades under samma nationalitet. Ett annat skäl var att ledarna i dessa länder insåg värdet i en enad identitet: att styra i ett land som åtminstone identitetsmässigt är mer homogent är betydligt enklare än att försöka styra flera olika folkgrupper med många olika viljor (Mosse, 1991, sid 125-132, Mack Smith, sid. 203-210).

Försök med att skapa en nationell identitet som skulle stå över den etniska tillhörigheten gjordes tidigt i de afrikanska ländernas historia, i samband med självständigheten på 1960- och 1970-talen. Dessa nationalitetskonstruktioner kollapsade dock i de flesta länder när inbördeskrig bröt ut (Mazrui, Tidy, 1984, sid 309-326). Forskningen kring etnisk identitet och dess betydelse för ekonomin fick ingen större uppmärksamhet i ekonomkretsar förrän under 1990-talet, och idag har de afrikanska länderna tagit flera steg framåt i sin utveckling, de är mer utvecklade och problemet med etnisk splittring har studerats i större grad och dess mekanismer är idag bättre kartlagda. Med bakgrund av den nyare forskning som bedrivits i ämnet tycks därför en ny satsning på den nationella identiteten som något värt att beakta. Det är dock viktigt att poängtera att nationell identitet i detta fall inte är att likställa med den typ av nationalism som innebär aggressioner mot de som inte har samma nationalitet eller den typ av ekonomisk nationalism som innebär att man försöker vara självförsörjande och sätter upp höga handelshinder. Med nationalism och nationell självbild och nationsbyggande menas här helt enkelt skapandet av en nationell identitet som överbryggat och mildrar de problem som ett etniskt fraktioniserat samhälle innebär. Kanske inte på de ganska aggressiva sätt som i exemplen med Tyskland och Italien där språk faktiskt förbjöds och befolkningen i princip tvingades ändra sin identitet, utan på ett mer modernt och humant tillvägagångssätt. Skapandet av en nationalitet kunde förslagsvis börja redan i skolan med tyngdpunkt i undervisningen på enhetlighet och skapandet av gemensam bakgrund såsom historia och språk då barn i tidig ålder undervisas på så vis att de får en gemensam bakgrund.

De europeiska ländernas situation innan skapandet av dagens nationalstater bär vissa likheter med den vi ser i Afrika söder om Sahara idag. Länderna är etniskt splittrade och polariserade, och det är svårt för ledarna att styra landet mot mål som är gemensamma för hela befolkningen. För att ta reda på om en högre grad av nationalism kan skapa en stabil stat och bättre offentliga institutioner i ett land och på så sätt vara till gagn för den ekonomiska tillväxten bör några frågor utredas. Har nationell samhörighet och en högre grad av nationalism någon påverkan på med vilken kvalitet ett land styrs? Kan en samlande nationalistisk identitet på något sätt mildra de negativa effekterna av etnisk fraktionisering?

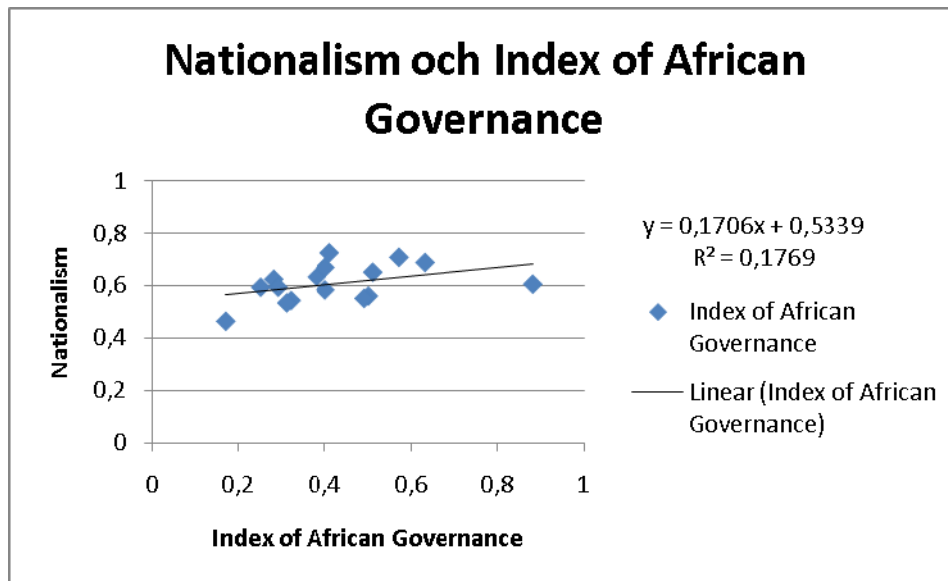
3. Resultat

För att undersöka hur graden av nationalism påverkar de offentliga institutionerna krävs ett mått på graden av nationalism i de olika länderna. Nationalism är ett väldigt relativt begrepp som kan ha många olika definitioner. Bland annat på grund av detta, men också då nationalism inte i någon större utsträckning används i ekonomisammanhang, är det svårt att hitta kvantitativ data för alla de olika länderna i Afrika söder om Sahara. I en intervjuundersökning gjord av Afrobarometer 2005 ställs bland annat frågan: "Ser du dig själv som i första hand (nationalitet) eller (etnisk tillhörighet)?" (Robinson, 2009). Undersökningen gjordes i 16 länder i Afrika söder om Sahara. Jag utnyttjar detta till att skapa ett kvantitativt mått på graden av nationalism. De som identifierar sig i första hand med en nationalitet snarare än sin etnicitet är att betrakta som i större utsträckning nationalister än de som identifierar sig med sin etniska tillhörighet i första hand. Resultatet för de afrikanska länderna kan studeras i grafen nedan:

Figur 2. Stapeldiagram över andel av befolkningen som identifierar sig med sin nationstillhörighet.

För att följa det teoretiska resonemanget ovan borde det alltså finnas skillnader i länders institutionella kvalitet beroende på graden av nationalism i landet. Graferna nedan gör ett första försök att analysera sambandet. Variabeln Index of African governance är ett vägt mått bestående av olika beståndsdelar: säkerhet, rättsväsende, korruption och transparens, mänskliga rättigheter, hållbar ekonomisk utveckling och humanitär utveckling, och fungerar här som ett mått på de offentliga institutionernas kvalitet (Rotberg, Gisselquist, 2009).

Figur 3: Scatterplot som visar sambandet mellan nationalism och offentliga institutioners kvalitet

Ett svagt men tydligt mönster kan urskiljas: högre grad av nationalism ger bättre kvalitet på offentliga institutioner. Det är värt att poängtera att datan som använts i sammanhanget har sina brister. 16 länder finns representerade, vilket är en dryg tredjedel av alla länder som finns söder om Sahara. Detta är i sammanhanget att betrakta som ett för litet urval för att dra några säkra slutsatser ifrån. Vidare är datan skapad under intervjuformer, i vilken risken finns att den som intervjuas kan svara på frågor så att de framställer sig själva som bättre, istället för att svara sanningsenligt. I vissa länder kan också finnas en folkgrupp som är så pass dominerande att den etniska identiteten är densamma som den nationella, vilket skulle göra datan mindre tillförlitlig med så få observationer. Datan är alltså inte perfekt, något data sällan eller aldrig är, men i detta sammanhang ger den trots sina brister ett resultat som uppmanar till vidare analys.

Resultatet i grafen ovan innebär inte på något sätt ett bevis för sambandet utan är mer ett tecken på att frågan är värd att utforska ytterligare genom att ta hänsyn till alla andra faktorer och mekanismer som kan påverka sambandet. Jag gör därför ekonometriska tester vilka kan jämföra fler än två variablers samverkan samtidigt för att redogöra för vilka samband som finns mellan variablerna. I testerna ska jag använda mig av mått på kvaliteten på offentliga institutioner som min beroendevariabel, och se vilka andra variabler som kan förklara denna. Som diskuterat ovan vill jag testa hur graden av nationalism påverkar ett lands offentliga institutioner.

Modellen jag använder mig av för att testa sambanden är en multipel regressionsmodell, en så kallad ordinary least squares-modell, vilken jag beräknar med hjälp av datorprogrammet eViews version 7,1. Modellen ser ut som följer: $Y_i = \beta_1 + \beta_2 x_{2i} + \beta_3 x_{3i} + \dots + \beta_k x_{ki} + e_i$, där Y_i är beroendevariabeln, i detta fall offentliga institutioners kvalitet, x_i är de förklarande variablerna, exempelvis nationalism, och e_i är slump termen. β_1 är variablernas lutningskoefficienter och indikerar om de förklarande variablerna har en positiv eller negativ inverkan på den beroende variabeln. Testerna är gjorda med en signifikansnivå på 95%.

Eftersom alla länder är unika och har olika förutsättningar inkluderar jag variablerna real BNP per capita, befolkningsstorlek och graden av etnisk splittring som förklarande variabler för att ge ett resultat som på så vis tar dessa faktorer i beaktning och därför ger ett mer rättvisande resultat. Real BNP är också viktigt att ha med som variabel för att undersöka om det finns några skillnader mellan rika och fattiga länder. Befolkningsstorleken är också viktig att kontrollera för, då det i praktiken är rimligt att anta att det finns skillnader på uppbyggnaden av ett lands institutioner om det har få eller många invånare. Datan för BNP per capita och befolkningsstorlek återfinns i Penn World Tables, utgiven av University of Pennsylvania (Penn World Tables, 2007). Gradens av etnisk splittring är också viktig att undersöka som förklarande variabel av offentliga institutioners kvalitet, och är därför också inkluderad.

Resultatet från testet med de 16 länderna följer nedan:

Beroendevariabel: Index of African Governance			
Förklarandevariabel	Regressionskoefficient	Standardfel	Teststatistiska
Koefficient	0.589549	0.053997	0.0000
Nationalism	0.058760	0.064448	0.3815
Befolkningsstorlek	-0.000789	0.000318	0.0305
Real BNP per capita	1.04E-05	3.85E-06	0.0205
Etnisk fraktionisering	-0.002359	0.073943	0.9751
Förklaringsgrad	0.567433		
Observationer:	16 länder		

Tabell 2: Regression 1

Med Index of African Governance som beroendevariabel ser vi att variablerna befolkningsstorlek och real BNP per capita är signifikanta medan nationalism och etnisk fraktionisering inte är det. Vi ser att förklaringsgraden är 0,66 vilket är att betrakta som ett

starkt samband. Effekterna av de signifikanta variablerna real BNP och population är mycket små, och den enda slutsats som kan dras av detta statistiska test är att det finns ett samband mellan variablerna nationalism, befolkningsstorlek, real BNP per capita, etnisk fraktionisering och kvaliteten på offentliga institutioner. Eftersom urvalet är litet, är det naturligt att teststatistikorna är insignifikanta. Ett urval med så få som 16 observationer är inte att betrakta som tillförlitligt, även om det kan ge en fingervisning i någon riktning. Regressionen visar alltså att endast variablerna real BNP och befolkningsstorlek har ett signifikant men mycket svagt samband med beroendevariabeln, och att nationalism och etnisk splittring inte är signifikant, vilket är de viktigaste variablerna i regressionen. Den relativt höga förklaringsgraden och koefficienterna pekar ändå mot att något sorts samband verkar finnas mellan de olika faktorerna. För att testa detta vidare krävs data över nationalism för ett större urval av länder. Då sådan data saknas, har jag försökt mäta denna på ett nytt sätt för att uppskatta ett lands nationella sammanhållning.

Ett sätt att mäta hur pass stark den nationella sammanhållningen är kan vara att söka efter någon form av nationell likriktning eller standard. Jag har därför sökt på sökmotorn Google efter frasen "In (LAND) it is normal" och "In (LAND) we normally", och adderat antalet träffar för varje land för att skapa en ny variabel. Denna visar alltså på graden av nationell sammanhållning då träffar på dessa fraser pekar på att det finns någon form av liktänkande i hela landet oavsett etnisk tillhörighet, vilket är ett sätt att mäta nationalism och nationell sammanhållning.

För att testa att skapa ett annat mått på nationalism, har jag observerat hur länge de olika länderna använt sig av samma flagga. De afrikanska länderna hade under sin tid som kolonier flaggor tilldelade av sina kolonialherrar. I de allra flesta fall antog länderna vid sin självständighet nya flaggor. Ett lands flagga fungerar som en symbol för landet och dess invånare oavsett etnisk tillhörighet, vilket gör den till en nationell symbol. Det går därför att tolka förändringar i flaggan som någon sorts osäkerhet inför den nationella självbilden och sammanhållningen, och omvänt, om ett land behåller samma flagga under en längre period kan detta således tolkas som en stark sammanhållning och enhetlighet då ett helt folk enas kring en och samma symbol, sin flagga. Om ett land har behållit sin flagga oförändrad under en längre tidsperiod, kan detta alltså tolkas som en högre grad av nationell sammanhållning och att ett lands befolkning i större utsträckning har förmågan att enas kring någon gemensam symbol för sitt land.

De ovan beskrivna sätten att mäta nationalism på har självklart sina brister. Måtten som baseras på Google-sökningar är beroende av saker såsom internet- och datortäthet, och i vissa fall leder

träffarna till sidor upplagda av folk som rest i länderna och inte kommer därifrån eller som kommer från ett av länderna men är bosatt utomlands. Andelen personer i Afrika som har tillgång till Internet är relativt låg, men har också relativt små avvikelser mellan de olika länderna, fränsett några extremer, vilket innebär att internettillgången är ett relativt litet problem för datans tillförlitlighet. (Internet World Statistics, 2010). Vidare kan man diskutera huruvida det är relevant vem som står bakom frasen som pekar på någon stort standard eller sammanhållning. Även om någon utomstående pekar på att det finns företeelser som gäller för hela landet, har detta ett värde som visar på någon form av sammanhållning och någon form av nationalism, och just vem som skrivit frasen är mindre viktigt för måttets tillförlitlighet.

Även måttet som baseras på ländernas flaggor och hur länge de använts har också sina brister, i vissa fall har flaggorna ändrats av rent politiska skäl, och i andra fall kan olika regioner ha egna flaggor som används i större utsträckning än den nationella. Trots dessa brister ger måttet en uppskattning av ett lands nationella sammanhållning värt att undersöka vidare.

För att på något sätt testa hur måtten på nationalism som jag skapat själv, hur länge flaggan använts och antal googleträffar, egentligen fungerar gör jag ett test med samma 16 länder som jag har data från de tidigare diskuterade intervjuerna för. Beroendevariabeln är alltså densamma men de förklarande variablerna för nationalism är de jag skapat själv. Om resultatet blir liknande som det jag fick när jag gjorde regressionen med datan från intervjuerna, kan datan jag skapat själv antas ha relativt god tillförlitlighet.

Resultatet blir som följer:

Beroendevariabel: Index of African Governance			
Förklarandevariabel	Regressionskoefficient	Standardfel	Teststatistiska
Koefficient	0.612777	0.052936	0.0000
Befolkningstorlek	-0.000991	0.000307	0.0091
Real BNP per capita	8.69E-06	4.15E-06	0.0628
Etnisk fraktionisering	-0.023022	0.074440	0.7635
Antal Google-träffar	0.002113	0.001461	0.1786
Antal år med samma flagga	0.039146	0.061746	0.5403
Förklaringsgrad	0.567433		
Observationer:	16 länder		

Tabell 3: Regression 2

Resultatet uppvisar en ganska hög förklaringsgrad med tanke på att det är så få som 16 observationer, och resultatet är i stort detsamma som i det tidigare testet med datan från intervjuerna. Detta innebär att de skapade variablerna kan betraktas som lika tillförlitliga som intervjudatan för ett så litet urval. Den kan alltså användas för att dra relativt säkra slutsatser då den uppvisar liknande resultat som regression 1, vilket gjordes med data som kan betraktas som relativt tillförlitlig.

För att mäta sambandet mellan kvaliteten på ländernas offentliga institutioner och graden av nationalism med hjälp av de ovan beskrivna måtten, har jag i regression 3 redovisat nedan använt variabeln index of african governance som beroendevariabel. Jag har sedan inkluderat de förklarande variablerna BNP per capita, befolkningsstorlek, graden av etnisk fraktionisering, och de två nya måtten på nationalism för att se sambanden mellan kvaliteten på de offentliga institutionerna och nationalism.

I tabellen nedan syns resultatet. Förklaringsgraden är negativ vilket innebär att sambandet mellan variablerna är obefintligt i regressionen som helhet. Teststatistikorna är alla insignifikanta, och den sammantagna tolkningen av regressionen är att något samband mellan variablerna inte kan bevisas. Detta innebär alltså att det inte finns något samband mellan nationalism och kvaliteten på ländernas offentliga institutioner. Det går inte heller att påvisa något samband mellan befolkningsstorlek, BNP per capita, etnisk fraktionisering och kvaliteten på de offentliga institutionerna. Nedan syns också en stegvis genomförd regression vilken visar hur värdena förändras efter hand som de olika förklarande variablerna läggs till. Som synes förändras värdena inte alls eller obetydligt lite efter hand som variabler läggs till.

Beroendevariabel: Index of African Governance			
Förklarandevariabel	Regressionskoefficient	Standardfel	Teststatistiska
Koefficient	0.575485	0.074138	0.0000
Befolkningstorlek	-0.000534	0.000663	0.4256
Real BNP per capita	2.31E-06	4.78E-06	0.6316
Etnisk fraktionisering	-0.036297	0.100818	0.7209
Antal Google-träffar	-0.061484	0.072006	0.3988
Antal år med samma flagga	0.003364	0.002604	0.2046
Förklaringsgrad	-0.028213		
Observationer:	42 länder		

Tabell 4: Regression 3

Y-variabel: Index of African Governance					
	1	2	3	4	5
Koefficient	0,591 (-0,0612)	0,590 (-0,063)	0,561 (-0,073)	0,568 (-0,075)	0,575 (-0,074)
Grad av etnisk splittring	-0,076 (-0,086)	-0,067 (-0,090)	-0,048 (-0,092)	-0,017 (-0,101)	-0,036 (-0,101)
Befolkningsstorlek		0,000 (-0,001)	0,000 (-0,001)	0,000 (-0,001)	-0,001 (-0,001)
Real BNP per capita			0,000 (-0,000)	0,000 (-0,000)	0,000 (-0,000)
Antal år med samma flagga				-0,059 (-0,073)	-0,061 (-0,072)
Antal träffar vid googlesökning					0,003 (-0,003)
Obs	42	42	42	42	42
R-squared	0,019	0,023	0,039	0,055	0,097
Adjusted R-squared	-0,005	-0,028	-0,037	-0,047	-0,028

Standardfel inom parenteser

Tabell 5: Regression 3, stegvis genomförd

För att ytterligare testa förhållandet mellan de ovan diskuterade variablerna, gör jag samma ekonometriska test, men med tidigare diskuterade variabeln Governance Score som beroendevariabel. Resultatet från regressionen med det alternativa måttet på offentliga institutioner ses här:

Beroendevariabel: Governance Score			
Förklarandevariabel	Regressionskoefficient	Standardfel	Teststatistiska
Koefficient	14.88026	6.738639	0.0339
Befolkningsstorlek	0.030551	0.060510	0.6168
Real BNP per capita	-0.000200	0.000435	0.6483
Etnisk fraktionisering	-23.63268	9.260639	0.0152
Antal Google-träffar	5.888709	6.548117	0.3746
Antal år med samma flagga	0.193442	0.236877	0.4197
Förklaringsgrad	0.048434		
Observationer:	42 länder		

Tabell 6: Regression 4

De ovan använda måtten index of african governance och governance score är så kallade vägda mått, vilka består av olika variabler som sammanvägt skapar ett mått. För att kontrollera att någon form av mätfel inte föreligger på grund av de vägda måtten, gör jag ett test med korruption (Corruption Perception Index), vilken är en av beståndsdelarna i Index of African governance. Måttet är hämtat Transparency International, vilka mäter den upplevda graden av korruption i olika länder i världen (Transparency International 2010).

Beroendevariabel: Corruption Perception Index			
Förklarandevariabel	Regressionskoefficient	Standardfel	Teststatistiska
Koefficient	3.495499	0.586648	0.0000
Befolkningstorlek	-0.001788	0.005246	0.7352
Real BNP per capita	1.44E-05	3.78E-05	0.7061
Etnisk fraktionisering	-1.311982	0.797769	0.1088
Antal Google-träffar	-0.108048	0.569780	0.8507
Antal år med samma flagga	0.031520	0.020603	0.1348
Förklaringsgrad	0.041127		
Observationer:	42 länder		

Tabell 7: Regression 5

Resultatet blir då detsamma: graden av korruption kan alltså inte förklaras av befolkningsstorlek, BNP per capita, graden av etnisk splittring eller graden av nationalism. Nationalism påverkar inte graden av korruption i länderna i Afrika. Inte heller de andra variablerna uppvisar några samband med vare sig varandra eller med beroendevariabeln.

Med den data jag har haft till mitt förfogande kan jag alltså inte påvisa att graden av nationalism har något samband med kvaliteten på de offentliga institutionerna, varken positivt eller negativt, detta trots att jag gjort tester med tre olika beroendevariabler.

För att vidare utreda om det kan finnas några samband i andra länder utanför Afrika, har jag använt mig av data hämtad från World Values Survey, där man frågat människor en liknande fråga som i en av undersökningarna som diskuterats ovan. De tillfrågade fick välja mellan alternativen "Above all, I am (Nationstillhörighet)" alternativt "Above all, I am (Etnisk tillhörighet)" (World Values Surveys, 2010). Liksom i det tidigare använda måttet med intervjuer som bas, räknas de som identifierar sig med sin nationstillhörighet som nationalister och på så vis mäts graden av nationalism. Genom att använda detta mått och variablerna befolkningsstorlek, BNP per capita och grad av etnisk splittring med kvaliteten på de offentliga institutionerna som beroendevariabel, nås resultatet nedan.

Beroendevariabel: Governance Score			
Förklarandevariabel	Regressionskoefficient	Standardfel	Teststatistiska
Koefficient	-0.547316	0.540389	0.3183
Befolkningsstorlek	-0.000651	0.000521	0.2203
Real BNP per capita	4.84E-05	8.00E-06	0.0000
Etnisk fraktionalsiering	-0.794024	0.554067	0.1610
Nationalism	0.237822	0.517592	0.6488
Förklaringsgrad	0.559229		
Observationer:	39 länder		

Tabell 8: Regression 6

Som synes kan inga samband påvisas mellan graden av nationalism och kvaliteten på de offentliga institutionerna heller i detta urval av 39 olika länder från runt om i världen.

4. Analys

Mitt ursprungliga resonemang handlade om hur graden av nationalism påverkar ett lands förutsättningar att bygga goda offentliga institutioner och i förlängningen därigenom påverka den ekonomiska utvecklingen. Efter de ekonometriska testerna jag gjort, redovisade ovan, kan jag med den data jag haft tillgänglig inte bevisa detta orsakssamband, alltså: nationalism kan inte bevisas påverka kvaliteten på de offentliga institutionerna. Att kvaliteten på de offentliga institutionerna påverkar den ekonomiska tillväxten är ställt bortom tvivel av ett flertal forskare (Alesina, La Ferrara, 2005, Levine, Easterly 1997, Alesina, Devleeschauwer, Easterly, Kurlat, Wacziarg, 2003), och har tidigare diskuterats i uppsatsen. Därför väcktes min nyfikenhet kring vilka faktorer som är viktiga för att skapa bättre institutioner. Nationalism är ett svårdefinierat begrepp, men framförallt otroligt svårsmäkt. Den data jag själv samlat ihop och som beskrivits ovan är bristfällig och är försedd med flertalet frågetecken angående tillförlitligheten. De slutsatser jag drar av regressionerna är därför inte helt tillförlitliga, vilket kan vara värt att ha i åtanke.

Mycket talar på ett teoretiskt plan för att nationalism skulle påverka kvaliteten på offentliga institutioner, men detta kan inte bevisas i de ekonometriska testerna. Detta innebär dock inte att de intetsägande resultaten motbevisar antagandet - det kan mycket väl vara fallet att nationalism är en viktig faktor i sammanhanget, men att det finns andra bakomliggande faktorer som borde kontrolleras för i en regression liknande de jag gjort för att få hela sanningen om hur mekanismerna ser ut. Området är intressant, och framförallt sambandet mellan sammanhörighet och nationell identitet och stats- och identitetsbyggande är något jag själv skulle vilja se mer forskat kring. Just identitetsbyggande och nationalism är processer och företeelser som i större utsträckning kanske hör den politiska processen till, och inte något som har så mycket med ekonomin att göra. De länder i Afrika söder om Sahara i vilka man har satsat på ett medvetet identitetsskapande har få gemensamma punkter, och en rimlig slutsats skulle kunna innebära att det är lite av en slump i vilka länder det finns politiker som satsar på ett identitetsbyggande, och att detta har betydligt mer med de beslutsfattande politikernas idéer, ideologier och preferenser än eventuella samband mellan nationalism och institutioners kvalitet att göra. Ur ett ekonomiskt perspektiv kan alltså inga signifikanta samband bevisas. Detta innebär dock inte att det är en nackdel på andra sätt att ha ett land med homogena preferenser i större utsträckning som på längre sikt kan ge de resultat mina teorier pekat på. I det politiska livet kan nationalism vara väldigt viktigt och innebära fördelar även om det inte betyder att de offentliga institutionerna förbättras. Området kräver dock mer forskning och framförallt bättre data, av vilken man skulle

kunna dra mer tillförlitliga slutsatser. Djupare analys och fler tester kring andra eventuella bakomliggande faktorer som kan påverka nationalism och offentliga institutioners kvalitet samt ett eventuellt orsakssamband vore också intressant att följa i framtiden.

4.1 Slutdiskussion och slutsats

I min uppsats har jag undersökt hur en hög grad av etnisk fraktionisering påverkar den ekonomiska tillväxten i de afrikanska länderna söder om Sahara. Det teoretiska resonemanget pekar på att en hög grad av etnisk fraktionisering missgynnar för den ekonomiska tillväxten. Att det finns ett negativt samband bekräftas av ett flertal kvantitativa tester av olika forskare, och kan därför idag i princip anses som en vederlagd teori, för vilken jag här har redogjort de bakomliggande mekanismerna på ett mer teoretiskt plan. Ett land med en hög grad av etnisk splittring har större svårigheter att skapa stabila och effektiva politiska och offentliga institutioner än ett land som är mer etniskt homogent (Alesina, Baiz, Easterly, 1999). Detta leder till att flera viktiga faktorer för ekonomisk tillväxt såsom infrastruktur, utbildningsväsende, sjukvård, finansiellt system och liknande håller låg kvalitet och att dessa institutioner därför har en hög grad av korruption. Politikerna och deras incitament ser också annorlunda ut i länder med högre etnisk splittring. I dessa länder blir ofta etnisk tillhörighet viktigt och politiker gynnar i större utsträckning den egna folkgruppen, vilket skapar ett ineffektivt system där korruption och fusk frodas (Collier, 2009, sid. 51 – 73). De offentliga institutionerna är på flera plan viktiga och grundläggande faktorer för ekonomisk tillväxt, och länder med högre grad av etnisk fraktionisering skulle därför ha sämre förutsättningar för ekonomisk tillväxt. Detta gäller dock bara för fattiga länder (Alesina, La Ferrara, 2005).

Att de afrikanska länderna har svaga offentliga institutioner verkar alltså hämmande på deras ekonomiska utveckling, även om det är svårt att säga exakt hur stor effekten är. Det har visats i flera olika forskningsrapporter att etnisk fraktionisering orsakar problem med att bygga en effektiv stat och effektiva institutioner, varför det finns anledning att titta närmare på hur man skulle kunna mildra eller överbrygga dessa problem. Detta innebär inte att det är den etniska fraktioniseringen i sig som är problemet, utan det är de mekanismer den triggar igång som innebär problem för institutionsbyggandet. Som ett alternativ till den identitet som den etniska tillhörigheten utgör föreslår jag därför etablerandet av en ny identitet i form av en nationsidentitet som på så vis skulle kunna överbrygga de motsättningar och konflikter mellan olika etniska grupper som idag förorsakar problem.

Paralleller med många europeiska länder och deras nationaliseringsprocess kan med fördel dras, och jag har därför gjort kvantitativa mätningar på om det finns någon skillnad mellan länder med högre grad av nationalism och kvaliteten på de offentliga institutionerna. I mina mätningar kontrollerar jag för real BNP per capita, befolkningsstorlek och etnisk splittring. Då något tillförlitligt kvantitativt mått på nationalism för alla länder i Afrika söder om Sahara inte finns, har jag själv skapat ett sådant. Genom att göra googlesökningar efter fraserna "In (LAND) it is normal" och "In (LAND) we normally" har jag skapat ett mått på nationalism. Genom googlesökningarna har jag försökt att mäta om det finns någon allmän enighet i landet vad gäller seder, traditioner och allmän vardagspraxis. Fler sökträffar kan ses som en indikator på en högre grad av nationell standard i hur saker görs i allmänhet, vilket kan tolkas som en högre grad av nationell sammanhållning.

För att komplettera denna data har jag också genom att mäta hur många år ett land har haft samma flagga skapat ett mått på graden av nationalism. Eftersom ett lands flagga är dess starkaste och viktigaste symbol, är hur ofta man byter ut eller ändrar sin flagga en indikator på graden av nationell sammanhållning. Om ett land behållit samma flagga under en längre tidsperiod, kan detta alltså vara ett tecken på att den nationella sammanhållningen är starkare. Dessa mått på nationalism är inte att betrakta som perfekta, men kan ge någon form av ledning för hur sambandet skulle kunna se ut. Resultaten från mina ekonometriska tester motsäger dock mitt teoretiska resonemang. Jag finner i testerna inget samband mellan graden av nationalism och kvaliteten på de offentliga institutionerna, även då jag gör testen med olika typer av mått på institutionernas kvalitet och kontrollerar för faktorer såsom befolkningsstorlek, real BNP och graden av etnisk splittring.

Resultaten från testerna innebär att mina teorier inte kan bevisas, alltså att nationalism kan mildra problemen som etnisk fraktionisering är upphov till. Anledningen till detta skulle kunna vara att nationalism och skapandet av en nationalstat är något som i första hand är ett politiskt verk och som inte påverkar ett lands ekonomi. Nationalism är något som ofta uppfinns av politiker av rent politiska motiv, och inte i första hand av ekonomiska skäl. Eftersom mina undersökningar bygger på data som jag själv skapat och som inte har hög tillförlitlighet, är det dock svårt att säga någonting alls med säkerhet. Med mer tillförlitlig data skulle resultatet kunna vara helt annorlunda, men med de resultat jag har fått kan jag inte bevisa att det finns ett samband mellan nationalism, kvaliteten på offentliga institutioner och därigenom ekonomisk tillväxt. Detta betyder inte att det faktiskt inte finns ett samband, utan endast att jag inte har kunnat bevisa något.

Eftersom jag tagit mig an att analysera och testa effekterna av etnisk fraktionisering och effekterna av nationalism med en ekonoms glasögon, har jag testat variabler som direkt och indirekt i ett första steg påverkar ekonomin. Kanske är det så att nationalism har påverkningar i ett politiskt liv på sätt som inte fångas upp i mina mätningar och därför påverkar ekonomin på lång sikt ändå. Om man från en annan vetenskap, exempelvis statsvetenskap, skulle närma sig frågan hur nationalism påverkar ett lands offentliga institutioner skulle kanske resultaten vara annorlunda. Jag har valt att undersöka det ekonomiska sambandet i min uppsats dels för att frågan intresserar mig ur just en ekonoms perspektiv men också för att jag vill väcka uppmärksamhet kring nationalism som en faktor i ekonomisk tillväxt, något som det i princip inte alls forskats om tidigare. Det är fullt tänkbart att graden av nationalism har någon form av inverkan på ett lands ekonomi, men just hur mekanismerna bakom hur detta skulle fungera är i så fall inte kartlagda.

För att vidare analysera hur nationalism kan påverka ett lands ekonomi skulle en specifik stereotyp av ett land vara ett resultat av ett skapande av en nationell identitet. Denna bild projiceras ofta utåt till andra länder, och om denna stereotyp exempelvis skulle utgöras av ett enat land utan konflikter mellan de olika etniska grupperna, skulle denna positiva bild internationellt kunna innebära att utländska företag och investerare blir mer positivt inställda till att etablera sig i landet. Ett lands bild utåt är viktig och ett enat land skulle kunna ha betydligt större chanser att skapa en positiv sådan. Att studera sambanden mellan etnisk fraktionisering, grad av nationalism och måttet nation brand index, som mäter hur ett land uppfattas internationellt, och länders internationella anseendes påverkan på ekonomisk tillväxt och internationell handel kunde också vara ett intressant och nära relaterat uppslag för vidare forskning inom ämnet.

5. Appendix

Land	Ethnicity	Language	Religion	BNP	CPI	Nat	Gov	Flagga	Gov	Pop	Google
Angola	0,7867	0,787	0,6276	5116	1,9		-0,24	0,35	0,46	12,8	3
Benin	0,7872	0,7905	0,5544	1412	2,9	0,38	0,44	0,2	0,64	8,8	0
Botswana	0,4102	0,411	0,5986	9406	5,6	0,41	0,91	0,44	0,73	2	4
Burkina F:	0,7377	0,7228	0,5798	1382	3,6		-0,12	0,26	0,62	15,7	0
Burundi	0,2951	0,2977	0,5158	643,6	1,8		-1,42	0,43	0,5	9	3
Kamerun	0,8635	0,8898	0,7338	2602	2,2		-0,41	0,35	0,54	18,9	30
Centralafr	0,8295	0,8334	0,7916	863,6	2		-2,03	0,52	0,43	4,5	0
Chad	0,862	0,8635	0,6411	2440	1,6		-1,75	0,51	0,37	10,3	1
Demokrat	0,8747	0,8705	0,7021	390,1	1,9		-0,41	0,04	0,37	68,7	0
Kongo	0,8747	0,6871	0,6642	3338	1,9		-2,13	0,19	0,49	3,7	2
Elfenbensl	0,8204	0,7842	0,7551	2228	2,1		-1,53	0,51	0,43	20,6	1
Djibouti	0,7962	0,6558	0,0435	4271	2,8			0,33	0,57	0,5	1
Ekvatorial	0,3467	0,322	0,1195	23069	1,8		-0,02	0,31	0,5	0,6	4
Eritrea	0,6524	0,653	0,4253	593,2	2,6		-0,8	0,15	0,44	5,6	0
Etiopien	0,7235	0,8073	0,6249	1111	2,7		-1,73	0,14	0,51	85,2	11
Gabon	0,769	0,7821	0,6674	7859	2,9		0,12	0,5	0,67	1,5	0
Gambia	0,7864	0,8076	0,097	1414	2,9		0,26	0,45	0,63	1,7	6
Ghana	0,6733	0,6731	0,7987	1653	3,9	0,4	0,16	0,44	0,71	23,8	20
Guinea	0,7389	0,7725	0,2649	3584	1,8		-1,9	0,52	0,47	10	0
Guinea-Bi:	0,8082	0,8141	0,6128	622,8	1,9		-0,49	0,37	0,52	1,6	0
Kenya	0,8588	0,886	0,7765	2024	2,2	0,4	-1,3	0,47	0,58	39	11
Lesotho	0,255	0,2543	0,7211	2335	3,3	0,25	0,36	0,04	0,6	2,1	3
Liberia	0,9084	0,9038	0,4883	385,6	3,1		-0,99	1,63	0,5	4	7
Madagasc:	0,8791	0,0204	0,5191	856,2	3	0,5	-0,67	0,53	0,62	19,6	1
Malawi	0,6744	0,6023	0,8192	1254	3,3	0,28	-0,06	0,01	0,63	14,2	1
Mali	0,6906	0,8388	0,182	1273	2,8	0,32	-0,27	0,49	0,57	12,6	0
Mozambiq	0,6932	0,8125	0,6759	2219	2,5	0,49	0,48	0,27	0,57	21,6	1
Namibia	0,6329	0,7005	0,6626	6395	4,5	0,57	0,8	0,2	0,69	2,1	2
Niger	0,6518	0,6519	0,2013	860	2,9		-1,17	0,51	0,58	15,3	0
Nigeria	0,8505	0,8503	0,7421	2528	2,5	0,17	-1,95	0,5	0,5	158,2	6
Rwanda	0,3238		0,5066	1135	3,3		-0,33	0,09	0,59	10,4	3
Senegal	0,6939	0,6961	0,1497	1901	3	0,51	-0,15	0,5	0,63	13,7	3
Sierra Leo	0,8191	0,7634	0,5395	1884	2,2		-0,4	0,49	0,52	6,4	2
Somalia	0,8117	0,0326	0,0028	462,5	1		-3,31	0,56	0,16	9,8	10
Sydafrika	0,7517	0,8652	0,8603	10483	4,7	0,63	0,02	0,16	0,68	49	30
Sudan	0,7147	0,719	0,4307	2276	1,5		1,4	0,4	0,35	41	5
Swaziland	0,0582	0,1722	0,4444	7297	3,6		45,3	0,42	0,49	1,1	2
Tanzania	0,7353	0,8983	0,6334	921,6	2,6	0,88	47,6	0,46	0,62	41	12
Togo	0,7099	0,898	0,6596	868,2	2,8		-0,21	0,5	0,53	6,6	1
Uganda	0,9302	0,9227	0,6332	1171	2,5	0,31	-1,06	0,48	0,58	32,3	9
Zambia	0,7808	0,8734	0,7359	1978	3	0,29	0,51	0,14	0,6	11,8	4
Zimbabwe	0,3874	0,4472	0,7363	1894	2,2		-1,44	0,3	0,47	11,3	0
Ethnicity: Grad av etnisk splittring				Nat: personer som identifierar sig med sin nationstillhörighet före sin etnicitet							
Language: Grad av språklig splittring				Gov: Governance Score							
Religion: Grad av religiös splittring				Flagga: Hur länge nuvarande flagga använts							
BNP: Real BNP per capita, fasta priser				Agov: Index of African Governance							
CPI: Corruption Perception Index				Pop: Befolkningsstorlek							
Nat: Nationalism, personer som				Google: antal googleträffar per land							

Land	Nationalism	Etnisk frakt.	Befolkning	BNP/Capita	Gov.
Albanien	0,49	0,2204	3,2	7169	-0,6
Azerbajjan	0,853	0,2047	9	9953	-1,13
Armenien	0,943	0,1272	3,2	5178	-0,81
Bangladesh	0,272	0,0454	162	1487	-0,85
Vitryssland	0,9	0,3222	9,5	13864	-0,01
Bosnien och F	0,384	0,6300	4,6	7634	-0,65
Brasilien	0,46	0,5408	191,8	10513	-0,16
Bulgarien	0,84	0,4021	7,9	12066	0,43
Kanada	0,428	0,7124	34,3	39037	1,23
Chile	0,654	0,1861	17	14340	0,97
Estland	0,536	0,5062	1,3	17908	0,89
Georgien	0,742	0,4923	4,4	5058	-1,47
Indien	0,513	0,4182	1189	3015	-0,98
Kyrgyzistan	0,7	0,6752	5,4	2253	-1,03
Lettland	0,418	0,5867	2,3	13833	0,81
Litauen	0,844	0,3223	3,3	16542	0,86
Makedonien	0,39	0,5023	2,1	4656	-0,98
Mexiko	0,703	0,5418	112,3	15323	0,03
Moldavien	0,361	0,5535	3,5	2842	-0,15
Montenegro	0,16	0,5736	0,6	10393	-0,38
Nya Zealand	0,471	0,3969	4,3	28722	1,36
Nigeria	0,383	0,8505	152,2	2249	-1,76
Pakistan	0,837	0,7098	170	2713	-1,56
Peru	0,573	0,6566	29,5	9281	-0,8
Fillipinerna	0,713	0,2385	92	3520	-0,66
Ryssland	0,859	0,2452	142	14919	-0,57
Singapore	0,293	0,3857	5	52839	1,34
Slovenien	0,912	0,2216	2	28118	1,2
Sydafrika	0,217	0,7517	50	10243	-0,41
Spanien	0,326	0,4165	46	29689	0,6
Sverige	0,958	0,0600	9,3	36502	1,35
Taiwan	0,69	0,2744	23	32700	0,77
Tanzania	0,569	0,7353	43,7	1416	-0,14
Uganda	0,372	0,9302	32,3	1226	-1,64
Ukraina	0,629	0,4737	45,8	6650	-0,2
Uruguay	0,791	0,2504	3,4	13961	0,67
USA	0,344	0,4901	310	47701	0,34
Venezuela	0,405	0,4966	26,8	11726	-1,32
Vietnam	0,895	0,2383	85,8	2942	0,33

Gov.: Governance Score
Etnisk frakt.: Etnisk fraktionisering
Befolkning: anges i miljoner
BNP/Capita: Real BNP per capita, fasta priser
Gov.: Governance Score

6. Källförteckning

- Ajala, Adekunle, 1983. "*The Nature of African Boundaries*", Afrika Spektrum nummer 18.
- Alam, Shahid, 2003. "*Poverty from the Wealth of Nations*". New York, New York: Palgrave Macmillan.
- Alesina, Alberto, et al, 1996. "*Political Instability and Economic Growth*", Journal of Economic Growth, vol. 1, Juni.
- Alesina, Alberto, Baqir, Reza, Easterly, William, 1999. "*Public goods and ethnic divisions*", The Quarterly Journal of Economics, November 1999.
- Alesina, Alberto, La Ferrara, Eliana, 2005. "*Ethnic Diversity and Economic Performance*", Journal of Economic Literature, volym XLIII, September 2005.
- Alesina, Alberto, Spolaore, Enrico, 2003. "*War, Peace and the Size of countries*", Journal of public economics, nummer 7, volym 89.
- Alesina, Alberto, Spolaore, Enrico, 2003. "*The Size of Nations*" Cambridge: MIT Press.
- Alesina, Alberto, Devleeschauwer, Arnaud, Easterly, William, Kurlat, Sergio, Wacziarg, Romain, 2003. "*Fractionalization*", Journal of Economic Growth, nummer 8.
- Barbour, K.M., 1961. "*A geographical Analysis of boundaries in Inter-tropical Africa*", Essays on African Population, red. K.M. Barbour och R.M. Prothero. London: Routledge and Kegan Paul.
- Brownlie, Ian, 1979. "*African Boundaries: A legal and Diplomatic Encyclopedia*" London: C. Hurst and Company
- Collier, Paul, Gunning, Jan Willem, 1999. "*Why has Africa grown so slowly?*", Journal of Economic Perspectives, volym 13, nummer 3.
- Collier, Paul, 2009. "*Wars, Guns and Votes*", London: Vintage Books.
- Easterly, William, Levine, Ross, 1997. "*Africa's growth tragedy: Policies and ethnic divisions*", The Quarterly Journal of Economics, November.
- Englebert, Pierre, Tarango, Stacy, Carter, Matthew, 2002. "*Dismemberment and suffocation: a contribution to the debate on african boundaries*", Comparative Political Studies, volym 35 Nummer 10.

Davidson, Basil, 1992. *"The Black man's burden: Africa and the curse of the nation-state"*, New York: Times Books.

Enke, Stephen, 1963. *Economics for Development*. London: Dennis Dobson.

Herring, Richard, Santomero, Athony, 1996. *"The Role of the Financial Sector in Economic Performance"*. Tillgänglig på adressen: <http://ideas.repec.org/p/wop/pennin/95-08.html>, använd den 4 januari 2011.

Internet World Statistics, tillgänglig på: <http://www.internetworldstats.com/stats1.htm#africa>, hämtad den 17e januari 2010

Kamarck, Andrew, 1967. *Ekonomi och Utveckling i Afrika*. Stockholm: Norstedts

La Porta, Rafael, Lopez-de-Silanes, Florencio, Shleifer, Andrei, Vishny, Robert, 1999, *"The Quality of Government"*, The Journal of Law, Economics and Organization, Volym 15 nummer 1.

Mack Smith, Denis, 1986. *"Making Of Italy, 1796-1866"*, London: Palgrave/MacMillan.

Mauro, Paolo, 1995. *"Corruption and Growth"*, The Quarterly Journal of Economics, volym 10, nummer 3 augusti 1995. Tillgänglig på adressen: <http://jstor.org/stable/2946696>, hämtad den 10e november 2010.

Mazrui, Ali, Tidy, Michael, 1984. *"Nationalism and New States in Africa"*, London: Heinemann Educational Books.

Mosse, George, 1991. *"The nationalization of the masses: political symbolism and mass movements in Germany from the Napoleonic wars through the Third Reich"*, Ithaca: Cornell Univ. Press.

O'Driscoll, Gerald, Hoskins, Lee, 2003. *"Property Rights The Key to Economic Development"*, Policy Analysis nummer 482, 7 augusti 2003.

Penn World Table, 2007. *"Penn World Table 6.3"*, University of Pennsylvania, tillgänglig på adressen: http://pwt.econ.upenn.edu/php_site/pwt_index.php, hämtad den 9 november 2010.

Robinson, Amanda Lea, 2009. *"National versus Ethnic Identity in Africa: State, group and individual Level correlates of National Identification"*, Afrobarometer working papers, Survey Round 4, September 2009. Tillgänglig på adressen: http://www.afrobarometer.org/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=190&Itemid=39, hämtad den 12e december 2010.

Rotberg, Robert I. och Rachel M. Gisselquist, 2009. "Strengthening African Governance: Index of African Governance, Results and Rankings", Cambridge, MA. Tillgänglig på adressen: <http://www.worldpeacefoundation.org/africangovernance.html>, hämtad den 29e november 2010.

Romer, Paul, 1989. "Human Capital and Growth: Theory and Evidence", National Bureau of Economic Research, november 1989. Tillgänglig på adressen: <http://www.nber.org/papers/w3173>, hämtad den 14e december 2010.

Shleifer, Andrei, Vishny, Robert 1993. "*Corruption*", The Quarterly Journal of Economics, volym cviii, nummer 3, augusti 1993.

Soludo, Charles, 1993. "*Growth Performance in Africa: Further evidence on the external shocks versus domestic policy debate*", UNECA Development Research Papers Series nummer 6, November.

Touval, Saadia, 1985. "*Partitioned Groups and Inter-state relations*", Partitioned Africans, red: I. Asiwaju. New York: St. Martins Press.

Transparency International, 2010. "*Corruption Perception Index 2010 Results*". Tillgänglig på adressen: http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2010/results, data hämtad den 12 november 2010.

UNECA, United Nations Economic Commission for Africa, 2010. "*Assessing Regional Integration in Africa*". Tillgänglig på adressen: <http://www.uneca.org/aria4/index.htm>, använd den 22 november 2010.

United Nations Office of the High Representative for the Least Developed Countries, Landlocked Developing Countries and the Small Island Developing States, 2010. "*Criteria for Identification of LDCs*", tillgäng på adressen: <http://www.unohrrls.org/en/ldc/related/59/>. Hämtad 3 november 2010.

Wheeler, David, 1984. "*Sources of Stagnation I Sub-Saharan Africa*", World Development nummer 12.

World Bank, 2009. "*The Worldwide Governance Indicators Project*", Tillgänglig på adressen: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/pdf/wgidataset.xls>

World Values Surveys, 2009. "*World Values Studies*", tillgänglig på adressen: <http://www.wvsevsdb.com/wvs/WVSDData.jsp>, hämtad den 17e november 2010.